

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЗАМОТАЄВА Наталія Володимирівна

– старший викладач кафедри гуманітарної та соціально-економічної підготовки факультету підготовки офіцерів запасу Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського.

Наукові інтереси: розвиток культуротворчої компетентності викладачів гуманітарних дисциплін вищих військових навчальних закладів із використанням кейс-технологій.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ZAMOTAIEVA Natalia Volodymyrivna

– senior lecturer of the Department for Humanitarian and Social-Economic Training of Military Training Course of Officer Reserve at Ivan Chernyakhovskyi National Defense University of Ukraine

Circle of scientific interests: The culture-competence development of the lecturers in Humanities of the higher military educational establishments with case-technology use.

УДК 378

КІР'ЯНОВА Олена Василівна –

старший викладач кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

e-mail: e.kiryanova@yandex.ru

МАЛЮКОВА Ольга Юрївна –

викладач кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

e-mail: olgamalukova073@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Активне впровадження інноваційних технологій в освітній процес передбачає оволодіння студентами загальнокультурними й професійними компетенціями, при цьому одним із основних компонентів професійної підготовки фахівця є інформаційно-комунікаційні компетенції.

В умовах інноваційних процесів, що відбуваються сьогодні в суспільстві, розвитку інформаційно-комунікаційної компетенції приділяється особлива увага, оскільки вона лежить в основі формування, підготовки й здійснення інноваційних перетворень.

Одним із головних завдань вищої освіти, на думку Т. Лупиніс, є підготовка фахівців до швидкого сприйняття й опрацювання великих обсягів інформації, озброєння їх сучасними засобами і технологіями роботи, формування в них інформаційної культури, життєвих компетентностей, зокрема інформаційної. Фахівці повинні вміти орієнтуватись в інформаційному просторі, отримувати інформацію й оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного

суспільства [6, с. 81].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різним аспектам проблеми компетентності та компетентнісного підходу присвячено праці науковців, зокрема О. Акімова, В. Введенського, Н. Баловсяк, Н. Глузман, С. Сисоевої, М. Головань, С. Горобець, Ю. Дорошенко, І. Зимньої, С. Калашнікова, К. Кірей, Т. Лупиніс, О. Овчарук, Л. Петухової, О. Пометун, А. Хуторського.

Дослідження І. Дичківської, О. Савченко, В. Паламарчук, Л. Даниленко вказують на втілення нових ідей і формування інноваційного освітнього простору. Важливе значення для дослідження проблеми впровадження й застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті мають праці вітчизняних і зарубіжних педагогів, психологів (В. Безпалько, В. Биков, Б. Гершунський, С. Гончаренко, Р. Гуревич, М. Жалдак, М. Кадемій, М. Козяр, Ю. Машбиця, Є. Полат, І. Роберт, С. Сисоева).

Мета статті – уточнити зміст поняття «інформаційно-комунікаційна компетенція», визначити інноваційні технології, які є

засобом формування інформаційно-комунікаційної компетенції студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вищий навчальний заклад повинен готувати студентів до життя в інформаційному суспільстві, у якому головними продуктами виробництва є інформація та знання. Одне із завдань, яке повинні вирішити педагоги, полягає у створенні таких умов навчання, за яких студенти могли б розкрити свої можливості у високотехнологічному конкурентному світі.

Нові стандарти освіти повинні базуватись на розвитку інформаційно-комунікаційної грамотності студентів і формуванні інформаційно-комунікаційної компетенції на усіх рівнях навчання. Під інформаційно-комунікаційною грамотністю розуміють використання цифрових технологій, інструментів комунікації та мереж для одержання доступу до інформації, керування інформацією та її інтеграція, оцінка й створення для функціонування в сучасному суспільстві.

Інформаційно-комунікаційна компетенція – це наявність у студентів інформаційно-комунікаційної грамотності, яка дозволяє вирішувати питання, що виникають у навчальній і професійній діяльності, при цьому акцентується увага на рівні сформованості пізнавальних, етичних і технічних навичок.

Для ґрунтовного розкриття змісту поняття «інформаційно-комунікаційна компетенція» необхідно розглянути складові даного терміна, а саме його компоненти «інформація», «комунікація», «компетенція». За словником професійної освіти ці терміни варто тлумачити наступним чином: «інформація» (від лат. informatio – роз'яснення) – це повідомлення про щось; відомості про навколишній світ, одержувані в результаті взаємодії з ним» [8, с. 132]. «Комунікація (лат. communico – спілкуюсь із кимось) – шлях повідомлення інформації, форма зв'язку; повідомлення інформації однією особою іншій або іншим особам, процес повідомлення інформації за допомогою технічних засобів» [8, с. 151].

Дослідниця Г. Федорук розглядає поняття «компетенція» (лат. competere – відповідати, підходити) як «сукупність конкретних професійних і функціональних характеристик, а також тлумачить термін «компетентність», як певну особистісну якість» [9, с. 26]. На підставі аналізу наукової літератури Г. Федорук робить висновок про «відсутність єдиного підходу до визначення даних понять і вважає, що поняття «компетентність» – більш широке, й таке, що

характеризує і визначає рівень професіоналізму особистості, а досягнення його відбувається за рахунок набуття відповідних необхідних компетенцій, що складають мету професійної підготовки фахівця» [9, с. 30–31].

Отже, можна говорити про те, що «інформаційно-комунікаційна компетенція» – це сукупність відомостей про навколишній світ, одержуваних у результаті взаємодії з ним, шлях передачі інформації від однієї особи до іншої чи інших осіб, та необхідна складова професійних і функціональних характеристик (знань, умінь, навичок, способів діяльності).

На підставі аналізу теоретичних джерел, у яких різними авторами досліджується питання щодо тлумачення даного поняття, Г. Федорук виділяє спільну характеристику в розумінні «інформаційно-комунікаційної компетентності»: це «вміння розв'язувати відповідні завдання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій» [9, с. 34].

Інформаційно-комунікаційна компетентність студентів визначається як здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для доступу до інформації, її впізнання-визначення, організації, обробки, оцінки, а також її створення-продукування і передачі-поширення, задля успішної професійної діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства. Інформаційно-комунікаційну компетентність можна розглядати, як комплексне вміння самостійно знаходити і відбирати потрібну інформацію, аналізувати, організовувати, презентувати та передавати її; моделювати й проєктувати об'єкти і процеси, реалізовувати проєкти, у тому числі у сфері індивідуальної та групової людської діяльності з використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

Принциповим є те, що інформаційно-комунікаційна компетентність носить надпредметний, загальнонавчальний, загальноінтелектуальний характер.

Таким чином, можна визначити інформаційно-комунікаційну компетенцію як індивідуальне новоутворення в оволодінні професією, що являє собою низку знань, умінь і навичок, спрямованих на вироблення здатності орієнтуватись в інформаційному просторі, отримувати інформацію й оперувати нею відповідно до вимог професійної діяльності та власних потреб. Також можна стверджувати, що інформаційно-комунікаційна компетенція є одним з інструментів педагогічного впливу на формування компетентної особистості,

здатної вирішувати навчальні, побутові, професійні завдання з використанням інформаційних і комунікаційних технологій.

Формування інформаційно-комунікаційної компетенції – це формування не лише технологічних навичок, а й вироблення у студентів здатності використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології у роботі з інформацією як під час навчання, так і в подальшій професійній діяльності. Отже, виникає необхідність у визначенні того, які саме інноваційні інформаційні й комунікаційні технології сприяють формуванню інформаційно-комунікаційної компетенції студентів.

Науковці Н. Головченко й О. Калмиков зазначають, що, змінюючись під впливом глобалізаційних процесів та інформаційних технологій, сучасна система освіти набуває нових контурів, тому завдання оптимізації навчального процесу, в умовах розбудови інформаційного суспільства, обумовлює застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій навчання як у середніх навчальних закладах, так і у вищій школі [3].

Інформатизація навчально-виховного процесу передбачає широке використання у процесі вивчення навчальних дисциплін інформаційно орієнтованих засобів навчання на базі сучасних комп'ютерів і телекомунікаційних мереж. До них належить інформатизація системи управління навчальним закладом, створення баз даних і переробки інформації, участь у міжнародних проектах тощо. Широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій (програмоване навчання, експертні системи, мультимедіа, імітаційне моделювання, предметні комп'ютерні заняття) сприяє «реалізації особистісно орієнтованого підходу до тих, хто навчається, поетапному засвоєнню знань, умінь і навичок» [10, с. 102].

Дослідники Г. Євсєєва і В. Бабенко вказують на те, що «освітній процес сьогодні характеризується загостренням протиріч між традиційною системою освіти, де викладач був основним джерелом знань, і новою парадигмою освіти, за якої педагог виконує функції організатора активної пізнавальної й самостійної діяльності студента. Якщо традиційна система освіти була тісно пов'язана з книжним навчанням, то нова парадигма освіти обирає комп'ютер та Інтернет, як засоби навчання, що розширюють діапазон можливостей творчої діяльності індивіда» [5, с. 169]. Якщо раніше система освіти базувалась на традиційних методах і засобах навчання, то система освіти

інформаційного суспільства спирається більше на новітні технології навчання. Отже, постає нагальна потреба широкого упровадження інновацій у навчальний процес.

«Вища освіта сьогодні ґрунтується на творчому поєднанні як традиційних, так і нетрадиційних, інтерактивних форм і методів навчання, на запровадженні новітніх мультимедійних і комп'ютерних технологій» [5, с. 170–171]. На думку Г. Євсєєвої та В. Бабенко, традиційна методика викладання відрізняється від технології навчання так само, як звичайні, напрацьовані й упорядковані способи досягнення мети навчання відрізняються від творчості, мистецтва й майстерності надання знань у поєднанні з технічними інноваціями. Саме тому технологія навчання є більш ефективною у сучасний період і має гарантовані результати.

Однією з перших новітніх технологій навчання стало дистанційне навчання. Технологія дистанційної освіти спочатку передбачала лише представлення навчальних матеріалів і навчання на відстані. Дистанційні курси розглядалися як «аналоги навчальних посібників традиційної форми навчання, але зі зміною акцентів методики навчання із загальної на індивідуальну» [5, с. 172]. У дистанційному навчанні, крім традиційних, стали використовувати навчальні електронні видання, комп'ютерні навчальні системи, аудіо- та відеоматеріали, глобальну мережу Інтернет тощо. Ці видання мали різні назви: педагогічні програмні засоби, програмні засоби навчального призначення, автоматизовані навчальні системи. Г. Євсєєва та В. Бабенко зазначають, що загалом усі ці назви – різні визначення електронного підручника.

Д. Джога пропонує розглядати особливості організації системи дистанційного навчання на основі CMS «Moodle» (модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище). Це програмний продукт, що дозволяє створювати навчальні курси та web-сайти. Навчання у системі Moodle можна розпочинати практично одразу після установки системи та створення першого курсу. Процес роботи із курсом, з точки зору педагога, полягає у тому, щоб додати необхідні для навчання ресурси або посилання на них, визначити спосіб зворотного зв'язку зі студентами і перевірити результати їхньої роботи [4].

Г. Євсєєва та В. Бабенко виділяють новітню інформаційно-комунікаційну технологію, що має назву «інтерактивне

навчання», і вказують на одночасну комунікативність цієї технології. Серед сучасних інноваційних технологій інтерактивне навчання посідає особливе місце.

«Інтерактивне навчання – це активна форма навчання, діалогічне навчання, навчання побудоване на спілкуванні викладача і студентів. Але останнім часом інтерактивні інформаційні технології передбачають не лише активне спілкування викладачів і студентів, а й використання інтерактивної дошки як особливого засобу інформатизації, що відкриває перед викладачами та студентами нові можливості організації зворотного зв'язку» [5, с. 174–175]. Цей новий підхід до організації освітнього процесу дає можливість побачити реальні об'єкти навчальної дисципліни, їх зміну, властивості. Завдяки застосуванню такої технічної можливості підвищується якість навчання.

Сучасний стан розвитку комп'ютерних технологій вимагає більш широкого кола їх застосування, тож дослідниця М. Гладка зазначає, що одним із актуальних напрямів сьогодні є організація on-line навчання. На її думку, саме «розвиток такої форми навчання забезпечує якісні показники отриманих знань» [2, с. 166]. «Для організації on-line навчання необхідна розробка зручного інструмента створення і проходження тесту. Таким інструментом може виступити веб-сайт із розмежованими правами доступу. Обов'язковою умовою такого сайту є організація категоріального доступу, шифрування даних, відслідковування повної історії. Для повноцінного вивчення дисципліни мають бути розроблені обов'язкові складові: матеріали лекцій, організація та виконання практичних завдань, закріплення знань, підтвердження отриманих знань за результатами тестування. Вивчення дисципліни необхідно формувати у чіткій послідовності з поетапним доступом до інформації» [2, с. 166].

Робота з організації on-line навчання, на думку М. Гладкої, є суттєвим внеском у розвиток навчального процесу. Метод послідовного підходу забезпечує якісне вивчення усіх тем з дисципліни і буде ефективним для здобуття знань студентами як денної так і заочної форм навчання. Результати такої роботи забезпечують об'єктивне оцінювання знань студентів з вивченого курсу.

Т. Бондаренко і В. Стеценко пропонують онлайн-сервіси Prezi та VideoScribe як сучасний формат інформаційного забезпечення освіти. На їхню думку,

«використання хмарних технологій у вищій школі – найдоступніший і найекономніший варіант інформаційного забезпечення професійної діяльності викладача і студентів. Вільнодоступні або умовно безкоштовні програмні сервіси, зазвичай, використовують у процесі навчання на етапах формування знань і вмінь студентської молоді» [1, с. 5]. Спеціалізовані онлайн-сервіси Prezi та VideoScribe ефективно використовуються викладачами для подачі лекційного матеріалу. Головним розробником хмарного сервісу Prezi є Адам Сомлай-Фішер, який запропонував нову ідею для створення флеш-презентацій. Так, увесь показ інформації (тексту, малюнків, відео, фотографій) здійснюється на одному слайді.

У своєму дослідженні щодо актуальності використання мультимедійних технологій науковці Н. Михайлова і О. Кохан посилаються на думку І. Ставицької, яка визначає декілька способів застосування засобів мультимедіа в навчальному процесі, серед яких: «використання електронних лекторів, тренажерів, підручників, енциклопедій; розробка ситуаційно-рольових та інтелектуальних ігор з використанням штучного інтелекту; моделювання процесів і явищ; забезпечення дистанційної форми навчання; проведення інтерактивних освітніх телеконференцій; побудова систем контролю й перевірки знань і вмінь студентів (використання контролюючих програм-тестів); створення і підтримка сайтів навчальних закладів; створення презентацій навчального матеріалу» [7, с. 213]. Мультимедійні засоби дозволяють задіяти майже всі органи чуття студентів, поєднуючи друкований текст, графічне зображення, рухоме відео, статичні фотографії та аудіозапис, створюючи «віртуальну реальність» справжнього спілкування.

Дослідниками Н. Михайловою і О. Кохан було з'ясовано, що застосування мультимедійних матеріалів і комп'ютерних мереж скорочує час навчання майже втричі, а рівень запам'ятовування матеріалу завдяки одночасному використанню зображення, звуку і тексту зростає на 30–40%.

Як свідчить практичний досвід Н. Головченка і О. Калмикова, при застосуванні новітніх технологій навчання виявляються наступні переваги: навчальний матеріал краще сприймається і простіше запам'ятовується студентами, навчальний час використовується раціональніше; забезпечується індивідуальний підхід до навчання студентів різних категорій; технічний супровід дає змогу враховувати особливі потреби молоді, що навчається, і

подавати інформацію в різних форматах; зменшується кількість тих видів робіт, що викликають стомлюваність; у цілому, створюється комфортне середовище для навчання, активізується навчальна діяльність студентів, здійснюється інтенсифікація навчального процесу; створюються реальні умови для формування інформаційної компетентності майбутнього фахівця в будь-якій галузі знань [3]. У той же час, процес впровадження новітніх технологій навчання є досить складним. На думку Н. Головченко і О. Калмикова, проблеми щодо впровадження новітніх технологій навчання у ВНЗ обумовлені станом матеріально-технічного і програмного забезпечення навчальних закладів; рівнем забезпечення технологічної зручності для всіх, хто хоче долучитись до джерела інформації, спілкування; якістю підготовки абітурієнтів, майбутніх студентів, до застосування в навчанні комп'ютерних технологій; рівнем фахової компетентності викладачів. Нагальною потребою стала підготовка викладачів універсального характеру, які мають не лише фахові знання, а й володіють інформаційно-комунікаційними технологіями.

Висновки та перспективи подальших розвідок наперед. Отже, інформаційно-комунікаційна компетенція є обов'язковою складовою професійної компетенції та являє собою систему знань, умінь, навичок, ставлень, спрямованих на вироблення особистісних здатностей орієнтації в інформаційному просторі, отримання інформації, оперування нею відповідно до власних потреб і вимог професійної діяльності. Тож інформаційно-комунікаційна компетенція є одним із засобів формування компетентної особистості, здатної вирішувати навчальні, побутові, професійні завдання з використанням інформаційних і комунікаційних технологій.

Визначені у дослідженні інноваційні освітні технології, на нашу думку, сприяють формуванню інформаційно-комунікаційної компетенції особистості. Інформатизація навчального процесу передбачає широке використання у процесі вивчення навчальних дисциплін інформаційно орієнтованих засобів навчання. Таким чином, систематичне застосування інноваційних технологій формування інформаційно-комунікаційної компетенції забезпечує підвищення якості професійної підготовки, адже надає можливість особистості бути сучасною, активно діяти в інформаційному середовищі, використовувати найновітніші досягнення науки у своїй професійній діяльності.

Перспективи подальших розробок

вбачаємо у з'ясуванні впливу кожної з виділених інноваційних технологій на формування професійної свідомості майбутнього фахівця.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Т. В., Стеценко В. П. Онлайн-сервіси Prezi та VideoScribe – сучасний формат інформаційного забезпечення освіти // Новітні інформаційно-комунікаційні технології в освіті: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених та студентів (Полтава, 18–19 листопада 2015 р.). – Полтава: ФОБ Болотін А. В., 2015. – С. 5–6.
2. Гладка М. В. Організація процесу on-line навчання // Збірник наукової конференції «Імплементация сучасних технологій навчання у навчальний процес» (Київ, 17–18 березня 2015 р.). – Київ: НУХТ, 2015. – С. 166–168.
3. Головченко Н. І., Калмиков О. М. Інформаційно-комунікаційні технології навчання студентів в інтегрованому освітньому середовищі (з досвіду роботи) // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2011. – №4 (24). – С. 7–15.
4. Джога Д. С. Особливості організації системи дистанційного навчання на основі CMS «MOODLE» // Новітні інформаційно-комунікаційні технології в освіті: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених та студентів (Полтава, 18–19 листопада 2015 р.). – Полтава: ФОБ Болотін А. В., 2015. – С. 7–8.
5. Євсєєва Г. П., Бабенко В. А. Інноваційні та традиційні технології навчання в умовах інформатизації освіти // Збірник наукової конференції «Імплементация сучасних технологій навчання у навчальний процес» (Київ, 17–18 березня 2015 р.). – Київ: НУХТ, 2015. – С. 169–176.
6. Лупиніс Т. Проблема формування інформаційної компетентності у педагогічній теорії та практиці. // Наукові праці. – Випуск 146. – Том 158. – С. 81–86.
7. Михайлова Н. О., Кохан О. М. Особливості використання мультимедійних технологій при вивченні іноземних мов // Збірник наукової конференції «Імплементация сучасних технологій навчання у навчальний процес» (Київ, 17–18 березня 2015 р.). – Київ: НУХТ, 2015. – С. 212–215.
8. Професійна освіта: словник: навч. посіб./ уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. – К.: Вища школа, 2000. – 380 с.
9. Федорук Г. М. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх учителів технологій у процесі професійної підготовки: дис... кандидата наук: 13.00.04 / Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського. – Вінниця, 2015. – 259 с.
10. Чала К. М. Сучасні технології навчання // Збірник наукової конференції «Імплементация сучасних технологій навчання у навчальний

процес» (Київ, 17–18 березня 2015 р.). – Київ: НУХТ, 2015. – С. 102–105.

REFERENCES

1. Bondarenko, T. V., Ctetsenko, V. P. (2015). *Onlain-cervicy Prezi ta VideoScribe - suchasnyi format informatsiinoho zabezpechennia osvity.* [Online services Prezi and VideoScribe – modern format of information support of education]. Poltava.
2. Hladka, M. V. (2015). *Orhanizatsiia protsecu on-line navchannia.* [The organization of the process on-line training]. Kyiv.
3. Holovchenko, N. I., Kalmykov, O. M. (2011). *Informatsiino-komunikatsiini tekhnologii navchannia studentiv v intehrovanomu osvithomu ceredovyshchi (z docvidu roboty).* [Information and communication technology training of students in integrated educational environment (from experience)]. Kyiv.
4. Dzhoha, D. C. (2015). *Ocoblyvosti orhanizatsii systemy dystantsiinoho navchannia na osnovi CMS «MOODLE».* [Features of the organization of distance learning system based on CMS «MOODLE»]. Poltava.
5. Yevcieieva, H. P., Babenko, V. A. (2015). *Innovatsiini ta tradytsiini tekhnologii navchannia v umovakh informatyzatsii osvity.* [Innovative and traditional learning technologies in the conditions of Informatization of education]. Kyiv.
6. Lupynic, T. (2014). *Problema formuvannia informatsiinoi kompetentnosti u pedahohichnii teorii ta praktytsi.* [The problem of formation of information competence in pedagogical theory and practice]. Kyiv.
7. Mykhailova, N. O., Kokhan, O. M. (2015). *Ocoblyvosti vykorystannia multymediinykh tekhnologii pry vyvchenni inozemnykh mov.* [Features of the use of multimedia technologies in teaching foreign languages]. Kyiv.
8. *Profeciina osvita: Clovnyk.* (2008). [Professional education: Dictionary]. Kyiv.
9. Fedoruk, H. M. (2015). *Formuvannia informatsiino-komunikatsiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv tekhnologii u protseci profeciinoi*

pidhotovky. [Forming information and communication competence of future teachers of technologies in the training process]. Vinnytsia.

10. Chala, K. M. (2015). *Cuchasni tekhnologii navchannia.* [Modern learning technology]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КІР'ЯНОВА Олена Василівна –

старший викладач кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

Наукові інтереси: теорія і методика навчання, комунікативна компетенція, інноваційні методи навчання.

МАЛЮКОВА Ольга Юріївна –

викладач кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

Наукові інтереси: теорія і методика навчання, комунікативна компетенція, інноваційні методи навчання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KIRYANOVA Olena Vasylivna - senior lecturer in language training, pedagogy and psychology O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv.

Circle of scientific interests: the theory and methods of teaching, innovative teaching methods, communicative competence.

MALYUKOVA Olga Uriyivna – lecturer in language training, pedagogy and psychology O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv.

Circle of scientific interests: the theory and methods of teaching, innovative teaching methods, communicative competence.

УДК [61+004.45]:378.14

МАКАРЕНКО Володимир Іванович –

викладач кафедри медичної інформатики, медичної і біологічної фізики

Вищого державного навчального закладу України

«Українська медична стоматологічна академія»

e-mail: volf63_12@mail.ru

ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми.

Вища медична освіта сучасного

суспільства має створювати максимально сприятливі умови для формування компетентного, конкурентоспроможного,